

Tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i forurenset grunn på Møringa i Horten for Forsvarsbygg

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 (forurensningsloven), § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen. Vilkårene framgår av påfølgende sider.

Tillatelsen gjelder i 2 år fra dags dato.

Tiltakshaver må på forhånd avklare skriftlig med Statsforvalteren endringer som ønskes foretatt i forhold til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen dersom endringene kan ha miljømessig betydning.

Bedriftsdata

Tiltakshaver	Forsvarsbygg
Beliggenhet/gateadresse	Grev Wedels plass 5, 0151 Oslo
Postadresse	Pb 405 Sentrum, 0103 Oslo
Kommune og fylke	Oslo
Org. nummer	975 950 697 som tilhører 975 950 662
Lokalisering av anlegg	UTM sone 32, øst:584737, nord: 6588899
NACE-kode og bransje	84.220 Forsvar
Kategori for virksomheten ¹	-

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Saksnummer
2023.0558.T	3801.0118.01	2022/2737

Tillatelse første gang gitt: 07.07.2023	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
Grethe Helgås direktør Miljøavdelingen		Tor Fredrik Holth senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

¹ Jf. forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) av 06.01.2004, nr. 931, kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

Innhold

Innhold.....	2
1 Tillatelsens ramme	3
2 Miljørisikoanalyse, målinger og kontroll	3
2.1 Miljørisikoanalyse.....	3
2.2 Måle- og kontrollprogram	3
2.3 Avbøtende tiltak og beredskap	3
3 Krav til tiltak i forurenset grunn	3
3.1 Tiltaks mål.....	3
3.2 Tidsbegrensninger	4
3.3 Sikring	4
3.4 Anleggsarbeidet.....	4
3.5 Mellomlagring og transport	4
3.6 Gjenbruk og disponering av masser.....	4
3.7 Tilføring av masser	5
3.8 Vannhåndtering	5
3.9 Siltgardin og lenser	5
3.10 Sedimenter	5
3.11 Kartlegging, sluttkontroll og istandsetting	5
4 Generelle vilkår	6
4.1 Gjennomføring av tiltak	6
4.2 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig.....	6
4.3 Plikt til forebyggende vedlikehold	6
4.4 Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare	6
4.5 Internkontroll	6
4.6 Eierskifte.....	7
4.7 Saksbehandling etter annet lovverk	7
5 Rapportering.....	7
5.1 Sluttrapport	7
5.2 Rapportering til Grunnforurensning	7
6 Tilsyn	8
Vedlegg 1.....	9

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder forurensning fra tiltak i forurenset grunn på gbnr. 124/1 og 124/4 på Møringa «Strand sør» og «Strand sør indre», ID 19046 i databasen Grunnforurensning, i Horten kommune.

Tiltakene skal gjennomføres som angitt i tiltaksplan av 17.02.2023 med underliggende dokumenter, dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller det på annen måte er skriftlig avklart med Statsforvalteren.

2 Miljørisikoanalyse, målinger og kontroll

2.1 Miljørisikoanalyse

Forsvarsbygg skal til enhver tid ha en oppdatert miljørisikoanalyse av tiltaket, som omfatter en oversikt over potensielle kilder og hendelser til forurensning fra både ordinær drift og akutte hendelser. Forsvarsbygg skal ha oversikt over de naturressurser som kan bli berørt av slik forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvensene dette kan medføre. Analysen skal inngå i virksomhetens internkontroll.

2.2 Måle- og kontrollprogram

På bakgrunn av miljørisikoanalysen skal det utarbeides et måle- og kontrollprogram for tiltakene. Programmet må være av tilstrekkelig omfang til å avdekke spredning av forurensning fra tiltaket. Programmet og tilhørende rutiner og tiltak skal inngå i virksomhetens internkontroll.

Kontroller og målinger skal loggføres, og som et minimum inneholde tidspunkt, måleresultat, eventuelle overskridelser, årsak og korrigerende tiltak.

Måleutstyr, metoder, gjennomføring og analyser skal følge Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Andre metoder kan benyttes dersom særlige hensyn tilsier det. Dette må i tilfelle dokumenteres. Laboratorier/tjenester med relevant akkreditering skal benyttes der dette er mulig.

2.3 Avbøtende tiltak og beredskap

Forsvarsbygg skal iverksette avbøtende tiltak mot uakseptabel forurensning, samt sørge for nødvendig beredskap tilpasset den miljørerisikoen tiltakene til enhver tid representerer.

3 Krav til tiltak i forurenset grunn

3.1 Tiltaks mål

Den ansvarlige skal sørge for at konsentrasjonen av bly i grunnen over grunnvannsnivå i tiltaksområdene ikke overskrider:

- 300 mg/kg i overflatenære masser (0-1 meter)
- 700 mg/kg i dypere liggende masser (dypere enn 1 meter)

I tillegg skal grunnen ved prøve SSI48 ikke overskride tilstandsklasse² 4 for alifater og sum PCB₇ i dypere liggende masser.

²med tilstandsklasse menes gjennomgående i dette dokumentet dagens tilstandsklasser for forurenset grunn slik de fremgår av vedlegg 1, jf. Miljødirektoratets veileder for forurenset grunn (www.miljodirektoratet.no)

Tiltakene skal ikke være til hinder for fremtidige tiltak.

3.2 Tidsbegrensninger

Felling av trær skal utføres utenfor hekkesesongen.

Gravetiltak skal gjennomføres i perioden 01. juli til 01. april.

3.3 Sikring

Anleggs- og lagerområdene skal ikke være tilgjengelige for allmennheten.

3.4 Anleggsarbeidet

Anleggsarbeidet skal foregå som en kontrollert seksjonsvis graving. Rutiner knyttet til graving, lagring, disponering, transport og tilføring av masser, prøvetaking og vannhåndtering skal inngå i virksomhetens internkontroll.

Ved funn av uforutsett forurensning eller ved mistanke om dette, skal arbeidene stanses og relevant fagkompetanse vurdere tiltak som skal iverksettes. Avfall (for eksempel plast, asfalt, betong, treverk) skal sorteres ut og leveres godkjent mottak.

Graving skal primært foregå over vannspeil i gravegrop. Masser med uakseptabel forurensning skal fjernes så dypt det lar seg gjøre. Ved graving under vannspeil må miljøfaglige vurderinger og tiltak dokumenteres.

Det skal etableres «rumlefelt» slik at transport ut av sanerings- og lagringsområder ledes over et gruset område egnet for å fange opp finstoff fra kjøretøyene. Oppsamlet finstoff skal leveres godkjent mottak eller brukes i tråd med vilkår 3.5.

3.5 Mellomlagring og transport

Forurensede masser skal ikke blandes med ikke-forurensede masser. Masser med forurensning av ulik tilstandsklasse og disponeringsløsning skal ikke blandes.

Forurensede masser i tilstandsklasse 5 eller høyere skal fortrinnsvis transporteres direkte til godkjent mottaksanlegg. Mellomlagring av slike masser skal foregå på fast, ugjennomtrengelig dekke.

Mellomlagring av masser med forurensning i tilstandsklasse 3 og 4 skal fortrinnsvis foregå på fast, ugjennomtrengelig dekke. Ved lagring av slike masser i områder uten fast, ugjennomtrengelig dekke, må forurensning i grunnen være lik eller høyere enn i massene som skal lagres.

Det skal anlegges en lav voll av rene masser rundt de forurensede mellomlagrede massene. Lagrede masser som skal klassifiseres som farlig avfall etter avfallsforskriften § 11-2 skal være overdekket ved nedbør. Andre masser skal, om nødvendig for å hindre spredning av forurensning, være overdekket ved nedbør. Det skal også iverksettes de nødvendige tiltak for å hindre støvflukt av masser fra mellomlager og under transport. Masser med fare for avrenning skal transporteres i tett container.

Masser skal ikke mellomlagres lenger enn 1 år.

3.6 Gjenbruk og disponering av masser

Masser med innhold av forurensning i tilstandsklasse 5 eller høyere skal ikke gjenbrukes. Masser med innhold av forurensning i tilstandsklasse 4 kan gjenbrukes kun i område «strand sør indre». Øvrige

masser, inkludert finstoff fra rumlefelt, kan gjenbrukes i tråd med tiltaksplanen. Masser som plasseres under grunnvannsspeilet eller i tidevannssonen skal ikke være forurenset (dvs. med innhold av forurensning over normverdi³).

Ikke-forurensete masser og masser med lav forureningsgrad skal prioriteres ved gjenbruk i tiltaksområdet fremfor masser med høyere forureningsgrad.

Forurenset masse som transporteres ut fra tiltaksområdene skal leveres til godkjent mottak for slike masser.

Masser som har en forureningsgrad under normverdi³ eller lokalt bakgrunnsnivå, samt utsortert stein over 25 mm, kan disponeres fritt innenfor rammer i plan- og bygningsloven og forureningsloven §§ 7 og 32.

3.7 Tilføring av masser

Masser som tilføres og ikke har opprinnelse fra tiltaket, skal ikke inneholde forurensning over normverdi³.

3.8 Vannhåndtering

Tilstrømning av overflatevann, grunnvann og sjøvann til gravegrop og lagrede masser skal minimeres. Alt utslipp av lensevann og sigevann forutsetter at utslippet er helse- og miljømessig akseptabelt og med et lavest mulig innhold av partikler. Vurderingene skal dokumenteres, jf. vilkår 2.

Avvanning av masser skal skje med avrenning til gravegrop eller på tett dekke med oppsamling av sigevann.

Lensevann fra gravegrop og sigevann fra avvanning og mellomlagring skal leveres godkjent mottak, renses før utslipp til sjø, eller infiltreres innenfor tiltaksområdet der massene i grunnen har samme eller høyere tilstandsklasse som massene vannet kommer fra. Lense- og sigevann som er renses eller ikke inneholder uakseptabel forurensning jf. vilkår 2, kan også slippes til kommunalt nett etter avklaring med kommunen.

3.9 Siltgardin og lenser

Det skal benyttes siltgardin i sjø når det arbeides i strandsonen og det er fare for spredning av finstoff. Det skal benyttes egnet lense i sjø når det graves i områder med kjent oljeforurensning. Slik lense skal ikke fjernes før risiko for spredning av olje er akseptabel.

3.10 Sedimenter

Tilstanden i sediment skal dokumenteres etter at tiltakene er ferdigstilt og være en del av sluttkontrollen.

3.11 Kartlegging, sluttkontroll og istandsetting

Forurensning i grunnen i tiltaksområdene skal dokumenteres etter tiltak. Kartlegging skal utføres i henhold til Miljødirektoratets veileder for forurenset grunn, og må som et minimum omfatte bly, kobber, kvikksølv, sink og sum PAH₁₆. I områder der det under kartleggingen ble påvist alifater og/eller PCB₇, skal også disse på samme måte dokumenteres etter tiltak. Avvik skal begrunnes.

³ jf. forskrift om begrensning av forurensning (forureningsforskriften) av 06.01.2004, nr. 931, kapittel 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider vedlegg 1

Terrenget i saneringsområdene skal tilbakeføres til tilsvarende nivåer og slik de fremsto før tiltakene gjennom påfylling av egnede masser, jf. vilkår 3.6 og 3.7.

Området «strand sør indre» skal revegeteres med stedege arter.

4 Generelle vilkår

4.1 Gjennomføring av tiltak

Arbeidene skal planlegges, og tiltaket skal gjennomføres, mest mulig skånsomt for å begrense spredningen av forurensning i størst mulig grad. Det skal benyttes best mulig driftsmetode og teknologi, jf. forurensningsloven § 2, nr. 3.

Forsvarsbygg er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere utførende aktører om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet. Forsvarsbygg skal på ethvert tidspunkt kunne dokumentere at arbeidene skjer i samsvar med tillatelsen.

Dersom det skal foretas en endring i virksomheten som gjør det mulig å motvirke forurensningene på en bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal den ansvarlige på forhånd gi Statsforvalteren melding om dette.

4.2 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra tiltaket, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Den ansvarlige plikter å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader.

4.3 Plikt til forebyggende vedlikehold

Tiltakshaver skal sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal kunne dokumenteres.

4.4 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold, uforutsette hendelser eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter tiltakshaver å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Tiltakshaver skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning, eller fare for akutt forurensning, skal varsles iht. gjeldende forskrift⁴.

4.5 Internkontroll

Forsvarsbygg plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette⁵. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Klager skal loggføres og følges opp gjennom internkontrollen (avvikshåndtering).

Forsvarsbygg plikter å holde internkontrollen oppdatert, og til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

⁴ Forskrift om varslings av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

⁵ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996 nr. 1127

Tiltakshaver plikter videre å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

4.6 Eierskifte

Dersom den ansvarlige for tiltaket skifter i den perioden tillatelsen gjelder for, skal melding sendes Statsforvalteren på forhånd.

Hvis et anlegg blir nedlagt eller virksomheten stanser for en lengre periode, skal den ansvarlige gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til forurensningsmyndigheten.

4.7 Saksbehandling etter annet lovverk

Denne tillatelsen fritar ikke for behandling og/eller tillatelse etter annet lovverk som kommer til anvendelse i saken, for eksempel plan- og bygningsloven og kulturminneloven.

Vilkår satt av andre myndigheter skal overholdes.

5 Rapportering

5.1 Sluttrapport

Det utførte arbeidet skal rapporteres til Statsforvalteren innen tre måneder etter at tiltaket er fullført.

Rapporten skal som et minimum inneholde:

- beskrivelse av gjennomføring av tiltakene:
 - når og hvordan arbeidene ble gjennomført
 - berørt areal og oppgravde masser (areal, volum og tonn)
 - beskrivelse av disponerte masser: type, mengde, formål og ev. navn på mottaker
 - tilførte masser og tilhørende dokumentasjon
 - beskrivelse av lagring av forurensede masser, og eventuell spredning av forurensning fra lagerområdet
 - redegjørelse for avbøtende tiltak, inkludert eventuell rensing av utslipp
- beskrivelse av innhold i, og resultatene av, gjennomført måle- og kontrollprogram
- oversikt over uønskede hendelser og utslipp, avvik fra tillatelsen, avbøtende tiltak og når og om eventuelle avvik er rettet opp
- beskrivelse og resultater fra supplerende prøvetakinger og sluttkontroll. Beskrivelsen må inneholde en oversikt, med henvisning til kart, over områder hvor det ligger gjenværende masser med forurensning over normverdi. Oversikten må være omfattende nok til å kunne avgrense gjenværende grunnforurensning etter tilstandsklasser⁶
- informasjon om registrering i Grunnforurensning

5.2 Rapportering til Grunnforurensning

Forurensningssituasjonen på tiltaksområdet skal også rapporteres av den ansvarlige til Miljødirektoratets fagsystem Grunnforurensning www.grunnforurensning.miljodirektoratet.no. Utført kartlegging og sluttkontroll samt sluttrapport skal lastes opp. Informasjonen skal registreres på lokalitet 18981 til samme frist som oversending av sluttrapporten.

⁶ jf. Miljødirektoratets veileder for forurenset grunn (www.miljodirektoratet.no)

6 Tilsyn

Forsvarsbygg plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger føre tilsyn med virksomheten til enhver tid.

Vedlegg 1

Dagens tilstandsklasser for forurenset grunn (mg/kg), jf. Miljødirektoratets veileder for forurenset grunn (www.miljodirektoratet.no)

Tilstandsklasse/ Stoff	1	2	3	4	5
Beskrivelse av tilstand	Meget god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
Øvre grense styres av	Normverdi	Helsebaserte akseptkriterier	Helsebaserte akseptkriterier	Helsebaserte akseptkriterier	
Arsen	8	8 – 20	20 – 50	50 – 600	600 – 1 000
Bly	60	60 – 100	100 – 300	300 – 700	700 – 2 500
Kadmium	1,5	1,5 – 10	10 – 15	15 – 30	30 – 1 000
Kobber	100	100 – 200	200 – 1 000	1 000 – 8 500	8 500 – 25 000
Krom total	50	50 – 200	200 – 500	500 – 2 800	2 800 – 25 000
Krom (VI)	2	2 – 5	5 – 20	20 – 80	80 – 1 000
Kvikksølv	1	1 – 2	2 – 4	4 – 10	10 – 1 000
Nikkel	60	30 – 135	135 – 200	200 – 1 200	1 200 – 2 500
Sink	200	200 – 500	500 – 1 000	1 000 – 5 000	5 000 – 25 000
Alifater C8-C10	10	10	10 – 40	40 – 50	50 – 20 000
Alifater C10-C12	50	50 – 60	60 – 130	130 – 300	300 – 20 000
Alifater C12-C35	100	100 – 300	300 – 600	600 – 2 000	2 000 – 20 000
Benzen	0,01	0,01 – 0,015	0,015 – 0,04	0,04 – 0,05	0,05 – 1 000
Benzo(a)pyren	0,1	0,1 – 0,5	0,5 – 5	5 – 15	15 – 50
PAH16	2	2 – 8	8 – 50	50 – 150	150 – 2 500
PCB7	0,01	0,01 – 0,5	0,5 – 1	1 – 5	5 – 50
DDT	0,04	0,04 – 4	4 – 12	12 – 30	30 – 50
Trikloretan	0,1	0,1 – 0,2	0,2 – 0,6	0,6 – 0,8	0,8 – 1 000
Dioksiner/ furaner	0,00001	0,00001 – 0,00002	0,00002 – 0,0001	0,0001 – 0,00036	0,00036 – 0,015
DEHP	2,8	2,8 – 25	25 – 40	40 – 60	60 – 5 000
Fenol	<0,1	0,1 – 4	4 – 40	40 – 400	400 – 25 000